

KIESRAAD

BINNENHOF 19 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. (070) 624881

11-1-73

Aan
de Minister van Binnenlandse Zaken

Uw brief van
17 oktober 1972,
nr.B72/ U 2861

Ons kenmerk
2704

's-Gravenhage, 11 januari 1973.

Onderwerp
Waarborging
stemgeheim

Bij schrijven van 17 oktober 1972, nr.B 72/U 2861, deelde Uwe Excellentie ons mede, dat het Haar ter ore was gekomen, dat een politieke groepering in Middelburg een afschrift van het kiezersregister heeft opgevraagd, waarvan zij voornemens is een aantal kopieën te maken, gelijk aan het aantal stembedistricten in Middelburg. Op de dag der stemming zou namens deze groepering in elk stembureau iemand aanwezig zijn teneinde op het uittreksel van het kiezersregister aan te tekenen wie ter stemming is opgekomen. Zulks met de bedoeling om na de verkiezing de niet-opgekomenen te benaderen. Tegen deze gang van zaken verzet zich naar Uw oordeel de Kieswet niet. Maar het komt U ongewenst voor, dat aldus nagegaan kan worden welke kiezers wel en welke niet ter stemming zijn opgenomen. U vraagt zich af, of hier geen sprake is van schending van de privacy en van het stemgeheim, en verzoekt ons U van advies te dienen omtrent de mogelijkheid en de wenselijkheid de Kieswet zodanig te wijzigen, dat het stemgeheim in ruime zin beter gewaarborgd wordt.

De Kiesraad heeft zich afgevraagd of wel inderdaad bij de vraag om een afschrift van het kiezersregister bij de betrokken politieke groepering de bedoeling voorzat om de niet opgekomen kiezers na de verkiezing te benaderen. Het lijkt de Kiesraad meer aannemelijk, dat de politieke groepering op de verkiezingsdag op de stembureaus de opkomst van de kiezers, waarvan zij verwachtte, dat deze op haar kandidaten zouden stemmen, wilde controleren in dezer voege, dat tijdens de openingsuren op bepaalde tijdstippen werd vastgesteld, wie van die kiezers nog niet waren opgekomen om deze dan te stimuleren en eventueel - b.v. door aanbieding van vervoer - te helpen alsnog vóór het sluiten van de stembus aan de verkiezing deel te nemen.

Zodanig optreden van politieke partijen was met name vóór de invoering van de opkomstplicht bij de politieke partijen zeer gebruikelijk, en kan, nu inmiddels die opkomstplicht is vervallen, naar het oordeel van de Kiesraad geacht worden een redelijk, binnen de functie van de politieke partijen liggend, doel te dienen. Een doel, hetwelk uit hoofde van de wenselijkheid van een ondanks de afschaffing van de opkomstplicht zo groot mogelijke opkomst bij de verkiezingen, ook uit het oogpunt van algemeen belang valt te waarderen. En naar het oordeel van de Kiesraad kan alleen bij overtrekken van de begrippen privacy en stemgeheim dit middel tot het te waarderen doel worden geraakt.

Iets anders ligt de zaak, indien inderdaad de bedoeling van de verkrijging van het afschrift enkel zou zijn geweest om de niet-opgekomenen na de verkiezing te benaderen. Dan gelden inderdaad de bedenkingen, welke destijds, ook van de zijde van de Kiesraad, tegen het voorstel van de heer Kolfschoten zijn ingebracht. Maar het gold daar toen de vraag om de Kieswet alsnog met een nieuwe bevoegdheid uit te breiden, en welke bevoegdheid alleen zou kunnen strekken om de niet-opgekomenen alsnog na de verkiezing te benaderen.

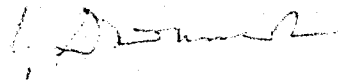
De Kiesraad meent, dat men met betrekking tot een thans in de Kieswet gegeven faciliteit, welke, zoals hiervoren betoogd, tot te waarderen doeleinden kan worden gebezigd, wel uitermate voorzichtig moet zijn. Zou men de afgifte van een afschrift van de kiezersregisters aan een bepaald daarvan te maken gebruik willen binden? De begrenzing zou niet eenvoudig zijn. En hoe zou de inachtneming van die begrenzing moeten worden gecontroleerd? De Kiesraad vindt dan ook geen voldoende aanleiding om met name dan met betrekking tot de politieke groeperingen een restrictie op de afgifte van afschriften van de kiezersregisters voor te stellen.

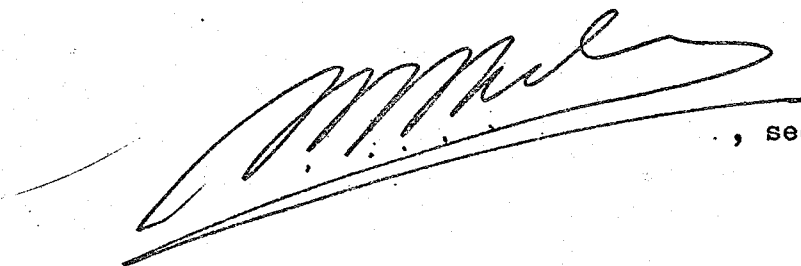
Wel is bij de overweging van Uw schrijven nog naar voren gekomen, of wellicht uit anderen hoofde de bepaling van artikel D 5, tweede lid, der Kieswet te ruim moet worden geacht. In de laatste jaren is, in het bijzonder met betrekking tot de bevolkingsregisters, het streven geweest de kennisneming van de gegevens daaruit met het oog op de bescherming van de privacy te beperken, met name dan, voorzover van die gegevens voor commerciële doeleinden gebruikt zou worden gemaakt. Naar de Kiesraad meent te weten, wordt thans ook de verstrekking van gegevens uit de akten van de burgerlijke stand nader uit dit oogpunt gezien. Het is wellicht niet denkbeeldig te achten, dat, nu het verkrijgen van evenvermelde gegevens beperkt wordt, men zou trachten die gegevens uit de kiezersregister te verkrijgen, te meer, nu bij de moderne opzet van die registers de kosten, eertijds sterk prohibitief, snel dalende zijn.

De Kiesraad meent intussen, dat dit gezichtspunt in eerste instantie minder tot zijn ressort behoort en volstaat dan ook met het onder Uw aandacht te brengen. Overigens is, zoals gezegd, op de aangevoerde gronden de Kiesraad van oordeel, dat voor een restrictie met name ten aanzien van de politieke groeperingen

van het bepaalde in artikel D 5, tweede lid, der Kieswet
geen voldoende aanleiding bestaat.

Namens de Kiesraad,

, voorzitter

, secretaris.